

Eigenaren bereid katten te vaccineren tegen Toxoplasma

De parasiet *Toxoplasma gondii* veroorzaakt een hoge ziektelast in mensen waardoor een bestrijdingsprogramma wenselijk is. Het RIVM heeft hiertoe in 2011 een beleidsadvies uitgebracht aan het ministerie van VWS. Eén van de adviezen is het **vaccineren van katten tegen *T. gondii*** om de infectiedruk vanuit de omgeving te verminderen.

Op de lange termijn lijkt dit de beste bestrijdingsoptie doordat de cyclus wordt doorbroken. Uit onderzoek van het Centrum Zoönosen en Omgevingsmicrobiologie van het RIVM en het Institute for Risk Assessment Sciences van de faculteit Diergeneeskunde blijkt nu dat katteneigenaren bereid zouden zijn hun dieren te laten vaccineren.

TEKST SANNE VAN DEN END, JOKE VAN DER GIESSEN,
ARIE HAVELAAR, MARIEKE OPSTEEGH | FOTO MORGUEFILE

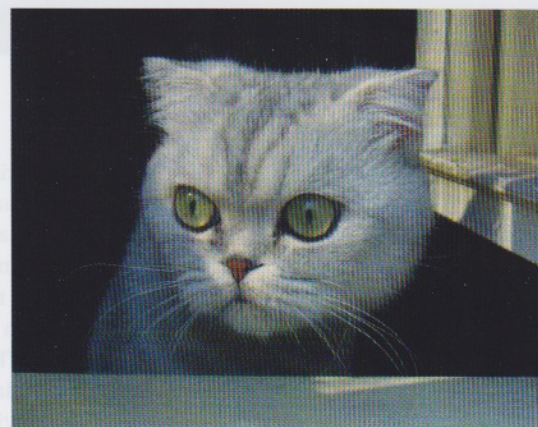
Op dit moment is er nog geen effectief vaccin tegen *T. gondii* beschikbaar. Bovendien is het de vraag of er een hoge vaccinatiegraad bereikt zou kunnen worden. Het percentage katten dat tegen andere kattenziekten wordt gevaccineerd, bedraagt naar schatting slechts 20 tot 35 procent. Dit belemmert beslissingen over de ontwikkeling van een vaccin.

Onderzoek

Katteneigenaren zijn eind 2013 via dierenartsenpraktijken, dierenpecialzaken, een fok-/rasvereniging en de sociale media benaderd om een vragenlijst in te vullen. Van de in totaal 353 papieren vragenlijsten die verspreid zijn, zijn er binnen zes weken 168 terug ontvangen (47,6 procent).

De digitale vragenlijst is daarnaast 180 maal ingevuld. Uiteindelijk bestond de dataset uit de gegevens van 336 respondenten (figuur 1). Onze bereikte doelgroep bestond voor 85 procent uit vrouwen, had een hoog opleidingsniveau en katteneigenaren uit het oosten van het land bleken oververtegenwoordigd. De respondenten gaven aan regelmatig de dierenarts te bezoeken met hun kat en 86 procent van de respondenten laat zijn kat vaccineren.

In het eerste deel van de vragenlijst werd geïnformeerd naar het kennisniveau met betrekking tot Toxoplasma. Driekwart van de respondenten gaf aan bekend te zijn met Toxoplasma. 28 procent had via school, studie of werk redelijk veel kennis opgedaan met betrekking tot deze parasiet. De vragen betreffende de transmissie van

Toxoplasma werden wisselend beantwoord. Dat infectie kan plaatsvinden via de kattenbak, werd door 93 procent van de respondenten juist beantwoord. Onvoldoende verhit vlees als bron voor infectie met Toxoplasma

was voor meer dan de helft van de respondenten onbekend. Ten slotte was opvallend dat ruim 63 procent van de respondenten aangaf dat men een infectie kan oplopen bij contact met de urine van de kat. De respondenten kregen een informatietekst over *Toxoplasma* te lezen en werden in het tweede deel van de vragenlijst gevraagd *Toxoplasma* op risicoaspecten te beoordelen. Men was het eens dat *Toxoplasma* een gevaar is voor zwangere vrouwen, maar oordeelde neutraal met betrekking tot de ernst van de gezondheidseffecten voor de gehele samenleving en de eigen gezondheid. Respondenten gaven aan dat het risico redelijk beheersbaar is doordat er maatregelen genomen kunnen worden.

Het derde deel van de vragenlijst informeerde naar de bereidheid van katteneigenaren om hun kat te laten vaccineren tegen *T. gondii*. Bijna driekwart bleek bereid hun kat te laten vaccineren tegen *Toxoplasma* indien een vaccin beschikbaar zou komen. Van deze respondenten was een meerderheid bereid te vaccineren indien dit vaccin eenmalig op jonge leeftijd, jaarlijks tegelijk met de andere vaccinaties, of oraal toegediend kan worden (figuur 2). Er bestond tevens bereidheid om te betalen voor deze vaccinatie, met name voor de eenmalige vaccinatie.

Katteneigenaren die initieel onbekend waren met *Toxoplasma* en katteneigenaren die hun kat al regelmatig laten vaccineren, bleken een hogere bereidheid hebben hun kat tegen *Toxoplasma* te vaccineren

Vervolg

We hebben de respondenten vergeleken met de gegevens van de populatie katten in Nederland aan de hand van het rapport 'Feiten en Cijfers Gezelschaps-dierensector 2011'. Hieruit bleek dat onze steekproef niet representatief is voor alle katteneigenaren in Nederland. Een aanbeveling is daarom dit onderzoek te herhalen onder een bredere populatie katteneigenaren. Het percentage katteneigenaren dat zijn kat regelmatig laat

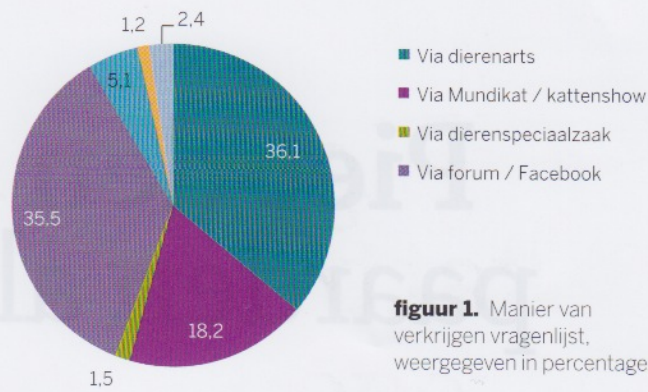
vaccineren is daarbij van belang, omdat dit een goede voorspelling zou zijn van de vaccinatiebereidheid tegen *Toxoplasma*. Daarnaast is onderzoek nodig naar de benodigde effectiviteit en vaccinatiegraad om met een dergelijke vaccinatie de cyclus van *Toxoplasma* voldoende te doorbreken. Het ontwikkelen van een levend-verzwakt vaccin dat wordt geproduceerd via celkweek of proefdieren en wordt verzwakt met genetische modificatie of bestraling, is een reëel scenario. Om een natuurlijke infectie na te bootsen voor levenslange immuniteit, geniet het de voorkeur kittens op jonge leeftijd (vier tot dertien weken) dit vaccin oraal toe te dienen. Een eventuele verplichting van een *Toxoplasmavaccin* voor katten lijkt lastig te handhaven doordat er geen verplicht identificatie- en registratiesysteem voor katten is.

Daarnaast ontbreken cijfers over het aantal zwerfkatten in Nederland. Deze groep speelt echter een grote rol in de verspreiding van *Toxoplasma*. Indien uiteindelijk voldoende effectiviteit en vaccinatiegraad kan worden verwacht, zou de vaccinontwikkeling gestimuleerd moeten worden.

One Health

De bestrijding van toxoplasmose vraagt om een 'One Health'-benadering. Door samenwerking tussen dierenartsen en artsen kunnen we zorgen voor een juiste informatievoorziening van de bevolking met betrekking tot de preventie van een *Toxoplasma*-infectie. De volksgezondheid is tenslotte ons gezamenlijk belang. ●

Kijk op de TvD-website voor de gebruikte informatietekst over *Toxoplasma*.

figuur 1. Manier van verkrijgen vragenlijst, weergegeven in percentages.

Figuur 2. Bereidheid tot vaccinatie per scenario, weergegeven in percentages.